آینه

ایران

اصلاح پول ملی؛ گامی مثبت

● **غلامرضا مصباحی‌مقدم:** «تصمیم دولت برای تغییر واحد پول ملی ایران از ریال به تومان را باید گام مثبتی تلقی کرد. با توجه به ثبات اقتصادی موجود و موفقیت سیاست‌های کنترل تورمی دولت، طرح اصلاح پول ملی در شرایط خوبی پیاده می‌شود. آنچه در میان مردم طی سال‌های پیش تاکنون جریان داشته است استفاده عملی از واحد تومان بوده است که در جریان مبادلات و محاورات و مکتوبات عامه مردم مورد استفاده قرار می‌گیرد. استفاده از واحد پولی ریال تنها مختص مکاتبات و اسناد رسمی دولتی بوده که عملا با آنچه در متن مبادلات جامعه و بازار جریان داشته و دارد متفاوت بود. اکنون می‌توان گفت که این خواست عمومی مردم رسمیت یافته و پیام مثبتی به اقتصاد خواهد بود. در ادامه، طرح اصلاح پول ملی باید حذف سه یا چهار صفر از پول ملی را نیز مد نظر قرار دهد چراکه واحد پول اگر به تومان هم تبدیل شود چندان کارکرد اعتباری نخواهد داشت زیرا در مبادلات اقتصادی و روزمره نه یک ریال استفاده خواهد شد و نه ۱۰ ریال. زیرا ارزش و قیمت واقعی ندارد. از این نظر با حذف سه یا چهار صفر، اعتبار پول ملی ما در برابر واحدهای پولی کشورهای همسایه تقویت خواهد شد و مردمی که سفرهای زیادی به کشورهای مختلف دنیا دارند، شاهد تناسب و قدرت اعتبار پول ملی در برابر ارزهای دیگر خواهند بود.

ضمن اینکه از نقطه نظر تسهیل تبادلات و امور حسابداری و اسنادی شاهد گشایش‌هایی خواهیم بود... معمولا اقتصادهایی که بعد از دوره‌هایی بی‌ثباتی و روند افزایشی نرخ تورم، موفق به برقراری ثبات اقتصادی و کنترل تورم می‌شوند، اقدام به اصلاح پول ملی و برداشتن چند صفر از پول ملی می‌کنند. اکنون این شرایط در اقتصاد ایران مهیاست و باید در این زمینه گام‌های بعدی از سوی دولت و حذف چند صفر از واحد پولی اتخاذ شود».

وطن امروز

اشتغال قرار است از فرانسه بیاید

● **سعید حاجی‌پور:** «شاید جدی‌ترین سخنان رئیس‌جمهور محترم پیرامون اشتغال جوانان به سفر ایشان به کشور فرانسه بازمی‌گردد. از آن روز بیش از ۹ ماه می‌گذرد و خبری از دغدغه دولتمردان برای اشتغال نیست. آمارهای رسمی مرکز آمار ایران نشان می‌دهد نرخ بی‌کاری با روندی افزایشی از ابتدای فعالیت این دولت به ۷/۱۲ درصد در تابستان امسال رسیده است و دولت روحانی که در بسیاری از مسائل از جمله ارقام فساد رکورددار شده بود، امروز رکورددار بی‌کاری در تاریخ انقلاب نیز هست. در چنین شرایطی و در سال پایانی دولت، مسئولان بالاخره به یاد این معضل افتاده‌اند. اشتغال جوان ایرانی که به سبب اقدامات کنترل تورمی دولت اصلا اوضاع خوبی ندارد، حالا به یک مطالبه عمومی تبدیل شده است... . حالا باید گفت دستاورد آن سفرهای پرجوش و خروش که اهداف‌شان ایجاد اشتغال برای جوان ایرانی بود کجاست و چرا خبری از آن نیست؟ شاید ما درست متوجه قضایا نشده‌ایم و قرار است- همان‌طور که پیشنهاد واردات مدیر از خارج داده می‌شود- اشتغال را هم از خارج و به‌ویژه از فرانسه وارد کنیم؟ اگر این‌طور است، پس توصیه می‌کنیم بسیار مراقب باشید، چراکه قاچاقچیان فراوان و گمرکات ما به‌شدت بیمار هستند».

کیهان

شکست زنجیرها در حلب

● **سعداله زارعی:** «آزادی حلب درواقع اثبات می‌کند که بقیه سوریه نیز آزاد خواهد شد. اگر وضع جغرافیایی، سیاسی و اجتماعی حلب را با دیرالزور، رقه، ادلب، قنیطره و درعا مقایسه کنیم درمی‌یابیم که حلب برای تروریست‌ها مستحکم‌ترین موقعیت و برای ارتش و دولت سوریه و نیز برای جبهه مقاومت سخت‌ترین موقعیت به حساب می‌آمده است. از این رو وقتی مستحکم‌ترین و سخت‌ترین موقعیت تروریستی با سرانگشتان مقاومت سقوط می‌کند، حل و رفع تروریسم در بقیه مکان‌ها بسیار آسان‌تر خواهد بود. چراکه از نظر جغرافیایی هیچ‌کدام از استان‌های دیگر سوریه موقعیت حلب را ندارد. حلب با مرزهای ترکیه در یک نوار حدود ۵۰۰کیلومتری تماس دارد و در مقایسه با سایر همسایگان، ترکیه مهم‌ترین موقعیت حمایتی را از تروریست‌ها داشته و در واقع ترکیه مهم‌ترین محل تزریق نیروهای تروریستی و تجهیزات متنوع و پیشرفته تروریستی بوده است؛ نه اردن آن‌قدر جرئت داشته که به صورت بی‌محابا وارد بحران شود و نه رژیم صهیونیستی در عمل توانایی آفتابی‌شدن در بحران تروریستی سوریه داشته است و نه بقیه همسایگان سوریه توانایی و موقعیت ترکیه را در این کار داشته‌اند. بنابراین می‌توان گفت آزادسازی حلب در واقع بستن دست‌های خونریز اردوغان و بقیه شرکای اتاق عملیاتی هاتا در مرز طولانی با سوریه است. جمعیت بالای حلب و اصراری که دولت برای مصون‌ماندن مردم این استان در جریان عملیات ارتش و نیروهای مقاومت داشته، در این حد در استان‌های دیگر وجود ندارد. حلب در زمان آغاز بحران ۳/۷ میلیون نفر جمعیت داشت که بالای ۹۰ درصد آنان حامی دولت سوریه بودند این در حالی است که در مجموع دو استان قنیطره و درعا که در سیطره نسبی گروه‌های تروریستی می‌باشند، قبل از شروع بحران کمتر از ۱/۲ میلیون نفر جمعیت داشتند و مجموع جمعیت دو استان دیرالزور و رقه پیش از بحران حدود ۲/۱ میلیون نفر بود».

الهام امین‌زاده، دستیار ویژه رئیس جمهوری:

از اول قرار نبود «منشور حقوق شهروندی» قانون شود

مهدی قدیمی و علی ایوبی

عکس: امیر جدیدی/شرق

الهام امین‌زاده، دستیار حسن روحانی در امور حقوق شهروندی است. او که دکترای حقوق بین‌الملل دارد، در سه سال اول دولت تدبیر و امید معاون حقوقی رئیس‌جمهوری بود. خانم امین‌زاده به‌تازگی میهمان «شرق» بود و از منشور حقوق شهروندی که قرار است به زودی از سوی حسن روحانی رونمایی شود، گفت. او گفت قانون اساسی سند بسیار مقدسی است که متأسفانه خیلی از هم‌وطنان ما نمی‌دانند و باید قدردان دکتر روحانی باشیم که بحث حقوق شهروندی را مطرح کرد چراکه برای ما خیلی مهم بود که این حقوق به یک ادبیات نهادینه در گفتمان سیاسی کشور تبدیل شود. این مصاحبه در ادامه می‌آید:

در اولین سال روی‌کارآمدن دولت حسن روحانی، شاهد تدوین «منشور حقوق شهروندی» بودیم که امیدوارکننده بود. اما منتقدان زیادی داشت که معتقد بودند این منشور تفاوت چندانی با اصول اساسی قوانین فعلی کشور ندارد و در واقع بازخوانی همان قوانین قبلی است. ایراد دیگر این بود که در حد همان منشور باقی ماند و اقدامی برای تبدیل آن به قانون صورت نگرفت. چرا این اتفاق افتاد و این‌گونه به بایگانی سپرده شد؟

یکی از وعده‌هایی که آقای روحانی دادند، بحث پرداختن به حقوق شهروندی بود؛ البته ایشان سه وعده در ابتدای ریاست‌جمهوری و حتی در فضای انتخاباتی دادند؛ از جمله بحث تورم، حل مسئله هسته‌ای و در نهایت بحث حقوق شهروندی. در واقع شاید بیشتر زمان دولت به مباحث هسته‌ای طی شد اما اولین اعلامیه که ما در دولت یازدهم راجع به حقوق شهروندی می‌بینیم، در پنج آذر ۱۳۹۲ و گزارش صدروزه آقای روحانی است. ایشان از ابتدای دولت به من گفتند وظیفه تنظیم سند آن برعهده شماست که این سند را تنظیم کرده و هم‌زمان در گزارش صدروزه خودم در صداوسیما ارائه دهم. وقت چندانی نداشتیم و باید در سه ماه یک منشور تهیه می‌کردیم. قانون‌نویسی و منشورنویسی زمان زیادی را به خود اختصاص می‌دهد، اما از آنجا که من خیلی با مباحث حقوق شهروندی و حقوق بشر آشنا بودم، خیلی سریع اسناد بین‌المللی را که در ایران بود، به‌دست آوردیم. سپس به سراغ اقلیت‌ها، دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه رفته و نظر استادان مختلفی را که در رشته‌های حقوق و روان‌شناسی تدریس می‌کردند، گرفتیم. به دانشگاه‌های مختلفی می‌رفتیم و با تمامی استادان این مسائل را بررسی می‌کردیم. البته هر جایی بیشتر جنبه خودش را داشت؛ برای مثال در دانشگاه الزهرا بیشتر حقوق زنان و در دانشگاه تهران حقوق سیاسی مورد تاکید قرار می‌گرفت. با اقلیت‌های دینی هم مکاتبه کردیم تا نظر آنها را درباره حقوق شهروندی جویا شویم و نهایتا علاوه‌بر مطالعه همه اسناد بین‌المللی که جمهوری اسلامی ایران در اختیار داشت؛ از جمله کنوانسیون حقوق کودک، منع شکنجه، رفع تبعیض و میثاق حقوق سیاسی، مدنی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ۱۹۶۶ که یک مجموعه کامل بود. حقوق اساسی کشور و قوانین موضوعه‌ای که غیر از قانون اساسی بود را هم مد نظر گرفتیم. قانون «حمایت از حقوق و تکالیف زنان در جمهوری اسلامی ایران در داخل و خارج از کشور» یکی از این قوانین بود که در دورانی که من نماینده مجلس بودم، به تصویب رسید. یک منشور ۴۰صفحه‌ای ضمیمه این قانون بود که جزء قوانینی بود که اجرای حقوق ۲۰ و ۲۱ را که مربوط به زنان است، اجرائی کردیم. تمامی اینها را جمع‌آوری و شروع به نگارش آن کردیم؛ از حق حیات، حق آموزش، حق آزادی بیان، حق تشکیل اجتماعات، دادرسی عادلانه، محیط زیست، رفاه، برخورداری از حکمرانی مطلوب و اقتصاد شفاف که یک مجموعه شد و واقعا کار بسیار سخت و فشرده‌ای بود. حتی من از آقای دکتر عراقچی خواهش کردم به سفارت‌خانه‌ها بسپارند اگر جایی منشور حقوق شهروندی تدوین شده است آن را هم برای ما بفرستند. این منشور را با استفاده از همه اینها تهیه کردیم و هم‌زمان در سایت نهاد ریاست‌جمهوری گذاشته شد و در یکی، دو ساعتی که رئیس‌جمهور داشتند درباره آن صحبت می‌کردند، دو میلیون بازدیدکننده داشت. در بازخوردهای آن، حدود دو هزار مطلب برای ما فرستاده شد که ۲۰۰ مقاله علمی و پژوهشی در روزنامه‌ها و مجله‌ها برای ما آمد. ایراداتی که به این منشور گرفته بودند، دیده و جدولی تهیه شد که در دو، سه زونکن خیلی ضخیم خدمت رئیس‌جمهور داده و گفتم اینها نظر مردم است که ایشان گفتند آنها را ارزیابی و اعمال کنید. یک سند دیگر هم بعد از یک سال درآمد که به ریاست‌جمهوری ارائه کردیم. آقای روحانی بیان کردند من یک منشور ایرانی- اسلامی می‌خواهم، این امر هم‌زمان شد با برنامه هسته‌ای در سال ۹۳ و ۹۴ و منشور حقوق شهروندی به حاشیه رفت. بعد هم بحث‌های اقتصادی پیش آمد که باز منشور را به حاشیه برد.معاونت حقوقی در سال‌های قبل بیشتر به صورت پاسخ به استعلامات حقوقی و حل اختلاف بین وزارتخانه‌ها بود. اما ما تصمیم گرفتیم نظام حقوقی کشور را ارتقا دهیم چراکه آسیب‌شناسی کرده بودم که اگر دستگاه‌ها حقوق همدیگر را رعایت کنند و در هر تصمیم‌گیری ابعاد حقوقی دیده شود، این می‌تواند حکمرانی مطلوب باشد. در بسیاری از جاها زمین‌خواری‌ها و تصمیم‌گیری‌های نادرست به دلیل این بود که مسائل حقوقی زیر پا گذاشته می‌شد، مصلحت‌اندیشی‌ها جایگزین حقوق و قانون می‌شد. به همین خاطر به استان‌ها رفتم و در یک هم‌افزایی شرکت کردم. به هر استانی که می‌رفتم، یک روز حقوقی تعریف می‌کردم برای دیوان محاسبات، دیوان عدالت، دادگستری، اتاق بازرگانی، کانون وکلا و دانشکده‌های حقوق، یعنی هم نیروهای فکری، هم نیروهای اجرائی و هم نیروهای قضائی و نظارتی را کنار هم داشتیم. بیشتر استانداری‌ها می‌گفتند ما این مشکل را داشتیم اما نمی‌دانستیم از طریق استادان دانشکده حقوق استان هم حل‌شدنی است که این اتفاق مبارکی بود. آسیب‌شناسی کردیم که هر استانی به لحاظ حقوقی نیازهای خاص خودش را دارد؛ مثلا در استان‌هایی که اقلیت‌های بیشتری دارند باید حقوق اقلیت‌ها آموزش داده شود، در استان‌های هم‌جوار با مرزها باید حقوق قراردادهای بین‌المللی آموزش داده شود. حدود ۸۲ عنوان را شناسایی کرده و استادان آن را هم در نظر گرفتم، استادان همه از خود استان‌ها بودند و اگر قرار بود استادی از تهران تدریس کند، آموزش به صورت مجازی بود.

مورد دیگر در رابطه با منابع طبیعی و اموال دولتی و انفال و کلا اراضی مردم بود که به دلیل اینکه طول و عرض آن شناسایی نشده بود، اکثرا هدف زمین‌خواران قرار می‌گرفت؛ آنها اسناد ساختگی تهیه و منابع طبیعی را تصرف می‌کردند. اتفاق خیلی بدتر هم این بود که در خیلی از سندهایی که در دست مردم بود، طول و عرض زمین‌ها مشخص نبود، یکباره کسی می‌آمد سندی می‌گذاشت و نصف زمین آن شهروند را می‌گرفت. ما در یک مصاحبه مطبوعاتی اعلام کردیم که بیایید اسناد خود را به نوعی تنظیم کنید که طول و عرض آن مشخص شود تا هدف سودجویان نشود. حق دسترسی به مناظر زیبا، جنگل‌ها، کوه‌ها و سواحل اینها همه متعلق به همه مردم است و نباید یک عده خاص از سواحل بهره‌مند شوند. این اتفاق هم در این سه سال افتاد و نهایتا همایش‌های حقوق شهروندی و مصاحبه‌ها حضور بین مردم عادی بود که سعی کردم این گفتمان را ایجاد کنم. این گفتمان فقط در قوه مجریه نبود بلکه با قوه قضائیه و قوه مقننه هم صحبت کردیم، با رئیس دیوان عدالت اداری و دادستان کل صحبت کردیم که همراهی کنند و تقریبا من کسی را ندیدم مخالفت کند. این خیلی برای ما مهم بود که حقوق شهروندی یک ادبیات نهادینه در گفتمان سیاسی کشور شود.

ما از سال ۱۲۸۵ هجری‌شمسی تا به حال ۱۱۰هزار عنوان قانون داریم، من این را با کشور فرانسه مقایسه کردم که با ۲۰۰ سال قانون‌گذاری، دوهزارو ۸۷۰ قانون دارد. این آسیب نظام قانون‌گذاری ماست

منشور، یک توصیه است و هیچ الزامی ندارد، چون قانون نیست. اگر قرار است آیین‌نامه اجرائی برای اصول قانون اساسی باشد، پس مرجع آن چه کسی است؟ ضمانت اجرائی آن چیست؟ شهروند باید به کدام نهاد شکایت کند؟ به نظر می‌رسد فقط ویترینی زیبا و بدون‌پشتوانه، قابلیت و ضمانت اجرائی است. فکر نمی‌کنید این امر در این چهار سال حل نشده و مورد بی‌توجهی قرار گرفته است؟

کلا مباحث اجتماعی و حقوق شهروندی در تحقیقی که صورت گرفته، به نتایج مطلوبی نمی‌رسد. نتایج نشان می‌دهد تابه‌حال همه دولت‌های ما از دولت سازندگی، اصلاحات و رایحه خوش، حدود ۲۵درصد اهتمام خود را در مسائل اجتماعی و شهروندی گذاشته‌اند، که تماما یا مسائل سیاسی بوده یا اقتصادی بوده است. بنابراین الان نمی‌توانستیم انتظار چندانی داشته باشیم. باید قدردان آقای دکتر روحانی بود که بحث حقوق شهروندی را مطرح کرد.

فکر می‌کنید این نسبت در این دولت چنددرصد بوده است؟

من نمی‌دانم، باید تحلیلگران این را ارزیابی کنند. فکر می‌کنم باید آمار بهتر شده باشد.

راهکاری دارید که اگر حقوق شهروندان نقض شد، برای احقاق آن به جای خاصی مراجعه کنند؟

تقریبا کاری که ما از قبل شروع کرده بودیم این بود که چه کسانی به دیوان عدالت اداری مراجعه می‌کنند، دیوان عدالت اداری اعلام کرد که ماهی ۹هزار شکایت دریافت می‌شود، تعداد قضات محدود است و یک الی دو سال زمان می‌برد تا یک فرد بداند آیا حق دارد یا ندارد. این خیلی ذهن من را به خود مشغول کرد، با دیوان عدالت اداری مذاکره کردیم و در نهایت به این نتیجه رسیدیم که یک پله قبل از دیوان عدالت اداری ایجاد کنیم و بدون اینکه بخواهیم در درون قوه قضائیه دولت را محکوم کنیم، در درون خود دولت این مشکل را حل کنیم. بنابراین هیأت‌هایی به‌عنوان هیأت‌های رسیدگی به تخلفات و شکایات کارکنان را در هر اداره‌ای ایجاد کردیم و در حال ارتقای آن هستیم که کارمند قبل از ورود به دیوان شکایت خود را در این هیأت مطرح کند. ما در حال تدوین یک منشور حقوق شهروندی در محیط اداری هستیم که این هم به‌زودی در شورای‌عالی اداری به تصویب می‌رسد. الان یکی از مشکلات ما این است که ارباب‌رجوع محترم نیست، این ارباب است که محترم است، نه رجوع‌کننده. برای مثال در موقع ناهار یا نماز حتما باید در ادارات یکی پاسخ‌گو باشد، دلیلی ندارد افراد یکی، دو ساعت پشت درها منتظر بمانند. اگر این سند را فقط برای قوه مجریه ببینیم، مشکل اجرائی که پیش می‌آید این است که فرد تا دادگاه می‌رود و از دادگاه به‌بعد قوه قضائیه است. پس منشور فقط تا بیرون از دادگاه است و اینجاست که باید به فکر چاره‌ای بود. اینکه چه فرقی بین منشور با قانون اساسی، سیاست کلی نظام، سند چشم‌انداز، قانون عادی، بخش‌نامه، آیین‌نامه و دستورالعمل وجود دارد، همه اینها ساختار مقدماتی کشور است. قانون اساسی سند بسیار مقدسی است که متأسفانه خیلی از هم‌وطنان ما نمی‌دانند. در برخی از کشورها تحقیق کردیم و فهمیدیم که شهروندان آنها قانون اساسی خود را حفظ هستند، متأسفانه ما خیلی به قانون اساسی بها نمی‌دهیم.

منشور از ریشه نشر است و نشر هم یعنی درواقع اعلام و انتشار و انتظار یک اتفاق جدید را نمی‌کشیم، ما می‌خواهیم مردم را مطلع کنیم. بیشتر فسادها و نقض حق‌ها به‌خاطر اطلاع‌نداشتن است. ما از سال ۱۲۸۵ هجری‌شمسی تا به حال ۱۱۰هزار عنوان قانون داریم، من این را با کشور فرانسه مقایسه کردم که با ۲۰۰سال قانون‌گذاری، دوهزارو ۸۷۰ قانون دارد. این آسیب نظام قانون‌گذاری ماست. اولین کار برای حل هر مشکلی، ایجاد قانون برای آن است در صورتی که باید آخرین کار قانون‌گذاری باشد. این قانون‌های پی‌درپی موجب فساد بوده و دست‌وپاگیر است و فضای کسب‌وکار را مخدوش می‌کند. همه این اتفاق‌های بد موجب تورم قانون است؛ مثلا حق آموزش کجای قوانین عادی آمده است، حق بهداشت، محیط زیست، حق شفافیت که حق دسترسی آزاد به اطلاعات است و در سال ۱۳۸۷ تنظیم شده، همین‌طور مسکوت مانده بود تا اینکه از سال ۹۲ به‌بعد ما سه الی چهار آیین‌نامه تصویب کردیم. الان همه دستگاه‌های دولتی، نیمه‌دولتی، عمومی و خصوصی موظف هستند اطلاعات غیرطبقه‌بندی‌شده را در اختیار مردم قرار دهند.

معاونت حقوقی در سال‌های قبل بیشتر به صورت پاسخ به استعلامات حقوقی و حل اختلاف بین وزارتخانه‌ها بود. اما ما تصمیم گرفتیم نظام حقوقی کشور را ارتقا دهیم

که البته اجرا نمی‌شود و آیین‌نامه اجرای آن نسبت به قانون خیلی محدودتر شد.

چرا اجرا می‌شود، معمولا آیین‌نامه اجرائی نباید قانون را محدود کند. ما همیشه خوشحال شده‌ایم که راه اجرائی‌شدن آن قانون فراهم شده است.

ولی هیچ‌وقت فراهم نشد. الان منِ خبرنگار هیچ‌وقت نشده که بگویم فلان اطلاعات را می‌خواهم و آن را در اختیار من قرار دهند.

نه، باید آنلاین باشد. الان وزارت راه تمام پروژه‌های مختلفی که با شرکت‌های خصوصی و دولتی بسته، رقم آن را در سایت گذاشته است. وقتی اطلاعات دست مردم نباشد، آنها روی هوا تصمیمات خود را می‌گیرند. چیزی که من به شهرداری و وزارت کشور گفتم این است که چرا این‌قدر قانون‌ها و بخش‌نامه‌ها عوض می‌شود، چراکه این عوارض دیگری را در پی دارد. اول از همه باید این اطلاع‌رسانی شود، اطلاع‌رسانی خیلی دقیق نیست. ما آمدیم در پانوشت‌ها همه این قوانین را گذاشتیم. ما باید به شهروندان بگوییم شما از حق هوای سالم، آب سالم و رفت‌وآمد برخوردارید، آزادی‌های سیاسی، تشکل‌ها و تجمعات و راهپیمایی‌ها در کجا آمده، قانون آن اینجاست. ما عصبانیت‌های خفته و نهان زیادی در درون شهروندان خود داریم. چرا ضرب‌وجرح در جامعه ما حرف اول را می‌زند؛ برای اینکه فرد فکر می‌کند حقی ندارد. نمی‌داند اگر حق او نقض شد، کجا باید مراجعه کند. ما باید اینها را به آنها اطلاع‌رسانی کنیم. هر شهروندی می‌تواند برود و بگوید فلان شخص حق من را نقض کرده است، ما باید به آن رسیدگی کنیم. در طرح‌های عمرانی، پل را در کلان‌شهرها می‌سازیم، ولی به‌هیچ‌عنوان پیوست شهروندی آن را نمی‌بینیم. پل از دور زیباست، اما زیر آن در حال استنشاق مواد مخدر هستند. بنابراین در یک طرح عمرانی، سلامتی شهروندی و بهره‌مندی حقوق آنها دیده نمی‌شود. لایحه مجلس هم همین‌گونه است، چرا خیلی از قوانین ما روی زمین است؟ برای اینکه شهروند قانون را به سود خود نمی‌بیند، ما باید قانونی را وضع کنیم که اولا شهروند توجیه شود که چرا این قانون آمده است و بعد قانون را بشناسد و قبول کند؛ مثلا خیلی از افراد می‌گویند برای چه باید مالیات پرداخت کنیم، باید توجیه شود که مثلا چراغ قرمز و خط‌کشی خیابان از پول مالیات اوست، اما ما اینها را به شهروندان نمی‌گوییم.

البته بسیاری از اینها با پول نفت اداره می‌شود، نه با مالیات؛ درست است؟

بله.

پس این منشور، تدوین و ویراست دوم آن، فقط جنبه اطلاع‌رسانی به مردم را برای آگاهی از حقوق خود در قوانین موجود داشته است. آیا هیچ‌وقت قرار نبود تبدیل به یک لایحه شود؟

اگر سند برای قوه مجریه است، باید درون قوه مجریه مصوبه هیأت وزیران شود یا بیانیه رئیس‌جمهور شود؛ اما اگر قرار است قوه مقننه را دخالت دهیم و این منشور برود در مجلس و درباره همه بندبند آن نظر بدهند، آن حالت دیگری است و فکر نمی‌کنم دولت از ابتدا چنین تصمیمی داشته است.

یعنی از اول بنایی بر اینکه لایحه حقوق شهروندی به مجلس ارائه شود، نبوده است؟

چرا، ما ارزیابی کردیم الان یک قانون احترام به حقوق شهروندی داریم که در سال ۱۳۸۳ تصویب شده است. چنین قانونی وجود دارد،پیشنهاد آن را قوه قضائیه داد و قوه مقننه آن را تصویب کرد. قوه قضائیه و مقننه می‌گویند ما کار خود را انجام داده و الان نوبت قوه مجریه است. ما درون قوه مجریه برای خودمان سند آوردیم.

اما برنامه‌ای وجود نداشته، نه برای تصویب در هیأت وزیران و نه ارسال به مجلس به عنوان لایحه.

در واقع پیشنهاد مصوبه هیأت وزیران را من به آقای رئیس‌جمهور دادم که اگر هر زمان بخواهند در هیأت وزیران تصویب شود.

دوباره تأکید بر قوانین موجود است یا نه؟

نه، یک مصوبه‌ای است که از این به بعد قوه مجریه خودش را موظف و ملزم به حقوق شهروندی می‌داند که در سند پیوست ذکر شده است.

در این منشور چقدر به اعلامیه جهانی حقوق بشر مقید هستید؟

ما تقریبا تمام موادی را که در ۲۹ اعلامیه جهانی حقوق بشر وجود دارد، در اینجا آورده‌ایم، حتی در بند ۲۸ و ۲۹ این حقوقی که برشمردیم، از حق رفت‌وآمد، حق کودک و... همه اینها به اینکه افراد مسئولیت خود را به رسمیت نشناسند، هیچ خدشه‌ای وارد نمی‌کند؛ یعنی حق را می‌گوید بعد می‌گوید توِ شهروند، مسئولیت هم داری.

ملت از دولت انتظار دارند که به قولی که داده است عمل کند، بحث اینجاست که یا باید یک ضمانت اجرائی اندیشیده شود یا مجازاتی برای کسانی که این را نقض می‌کنند، تصویب شود یا چیز مترقی‌تری ارائه می‌شد.

در رابطه با مترقی‌تر، باید بگویم شما در خیلی از کشورهای دیگر هم ببینید حقوق شهروندی همین است.

لااقل نسبت به این مدتی که این منشور نبود و دولت قول و وعده آن را به ملت داد، انتظار می‌رفت ضمانت اجرائی محکمی داشته باشد. چند مورد و مصداق عملی را که انجام شده باشد، می‌توانید اشاره کنید؟

یکی رسیدگی سریع‌تر به شکایات کارمندان دولت بود و یک‌سری هم رئیس‌جمهور گفتند اگر خلأ قانونی داریم راجع به ضمانت اجرا، باید آیین‌نامه‌ها و قوانین لازم تهیه شود. ما قرار نیست فقط نشر بدهیم، قرار است که یک‌سری حقوق را بگوییم، بعد این الگو را روی قانون کشور خود قرار می‌دهیم. هر جا که قانون کشور خلأ دارد یا الگوی حقوق شهروندی ما کم دارد، باید آنجا آیین‌نامه و قانون بنویسیم و آن را تکمیل کنیم. این‌گونه نیست که همه قانون موجود در کشور با همه حقوق شهروندی برابری می‌کند؛ بنابراین یکی از وظایفی که بر عهده ما گذاشته شده است، این است که آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و احیانا لوایحی که لازم است برای اینکه حقوق شهروندی بهتر رعایت شود، از سوی دستگاه‌های ویژه و با کمک همه وزرا و «اِن‌جی‌او»ها تهیه شود.

آخرین باری که با رئیس‌جمهور درباره این منشور صحبت کردید و گفتید آماده هستید در هیأت وزیران به صورت مصوبه ارائه شود کی بوده و چقدر از آن گذشته است؟

اربعین بود و احتمالا در یک همایش از این حقوق شهروندی رونمایی خواهد شد.

آینه دیروز

۹ سال پیش در چنین روزی

کیهان

● مقام معظم رهبری در دیدار رؤسای قضائی کشورهای اسلامی: فرهنگ غرب قادر به تأمین عدالت نیست
● روسیه: ایران قبل از ۲۰۰۳ هم برنامه هسته‌ای نظامی نداشته است
● سعید جلیلی: گزارش اطلاعاتی آمریکا بی‌اساس‌بودن اتهامات علیه ایران را اثبات کرد
● علی لاریجانی: آمریکا به‌درستی سیاست‌های ایران اعتراف کرد
● متکی: امیدوارم آمریکا با تکیه به جامعه اطلاعاتی خود عاقلانه تصمیم بگیرد
● نماینده چین در سازمان ملل: گزارش NIE تصویب قطع‌نامه جدید علیه ایران را زیر سؤال برد
● مشاور ارشد رئیس‌جمهور: ایران به برخی مفاد بیانیه پایانی اجلاس دوحه انتقاد دارد

اعتماد

● مقام معظم رهبری: حقوق اسلامی پیشرفته‌ترین حقوق جهان است
● احمدی‌نژاد: بزرگ‌ترین پیروزی سده اخیر نصیب مردم شد
● پاسخ وزیر بازرگانی به وزیر کار: واردات بی‌رویه نداریم
● علی لاریجانی: برخی مطالب گزارش آمریکا قابل سوءاستفاده است
● ممانعت از برگزاری مراسم ۱۶ آذر در شیراز
● نبوی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام: امید برای عدم انشعاب در اصولگرایان
● سفر {رئیس دولت اصلاحات} به مکزیک برای حضور و سخنرانی در نشست گفت‌وگو برای صلح

ایران

● مقام معظم رهبری: حقوق اسلامی باید از سلطه فرهنگ غربی خارج شود
● احمدی‌نژاد: ایران هسته‌ای را دشمنان هم پذیرفتند
● ثمره هاشمی، مشاور ارشد رئیس‌جمهور: تغییر وزیران دمیدن روح تازه در کابینه است
● رئیس مجلس، هیأتی برای بررسی سخنان اکبر اعلمی تشکیل داد
● معاون‌اول رئیس‌جمهوری: دستیابی به نظام اقتصاد اسلامی نیاز به ابتکار و نوآوری دارد
● رئیس مجلس اعلای عراق: گفت‌وگوهای ایران و آمریکا درباره عراق به‌زودی برگزار می‌شود
● موسوی، معاون رئیس‌جمهوری: اعتراف نهادهای اطلاعاتی آمریکا نتیجه مقاومت ملت بود
● فرمانده نیروی انتظامی کشور: احساس امنیت در کشور افزایش یافته است

آفتاب

● مقام معظم رهبری: تمدن غرب قادر به تأمین عدالت و امنیت برای انسان‌ها نیست
● دبیر شورای‌عالی امنیت ملی: مذاکره با سولانا ادامه می‌یابد
● ابطحی، عضو شورای مرکزی مجمع روحانیون: وقت ارائه کارنامه دولت نهم فرارسیده است
● دبیرکل حزب اعتماد ملی: در دفاع از حقوق قانونی خود پافشاری می‌کنیم
● دادستان کل کشور: استکبارستیزی در کنار تعامل سازنده در عرصه بین‌المللی باشد
● آقامحمدی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام: فساد به اسم سیاست باعث کاهش ثروت و گسترش فقر شده است

جمهوری اسلامی

● مقام معظم رهبری: دنیای امروز تشنه عدالت است
● وزیر صنایع: خودروسازان باید محصولات خود را با قیمت سال گذشته عرضه کنند
● عبدالعزیز حکیم: مذاکرات ایران و آمریکا درباره عراق به‌زودی آغاز می‌شود
● آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی: انقلاب اسلامی با حضور حوزویان و دانشگاهیان به پیروزی رسید و تداوم یافت
● سخنگوی وزارت خارجه ایران: بوش همچنان بر طبل جاه‌طلبانه خود می‌کوبد
● لاریجانی: باید مقامات آمریکایی را استیضاح کرد

اطلاعات

● مقام معظم رهبری: امت اسلامی باید از هر فرصتی برای نزدیک‌شدن به هم و ایجاد حسن ظن استفاده کند تا آرمان‌های دنیای اسلام محقق شود
● احمدی‌نژاد: اگر بدخواهان بخواهند بازی جدیدی را در بیاورند ملت ایران یکپارچه در مقابل آن ایستادگی می‌کند
● سیدحسن خمینی: گفت‌وگو لازمه حیات جامعه است
● رئیس مجلس خبر داد: تشکیل یک هیأت برای بررسی سخنان اخیر اعلمی
● رئیس قوه قضائیه: اتحادیه قضائی کشورهای اسلامی باید با استحکام قانونی تشکیل شود